

ДИРЕКТИВА 2006/115/ЕО НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

от 12 декември 2006 година

за правото на отдаване под наем и в заем, както и за някои права, свързани с авторското право в областта на интелектуалната собственост (кодифицирана версия)

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за създаване на Европейската общност, и по-специално член 47, параграф 2, и членове 55 и 95 от него,

като взеха предвид предложението на Комисията,

като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет,

в съответствие с процедурата, установена в член 251 от Договора¹,

като имат предвид, че:

- (1) Директива 92/100/ЕИО на Съвета от 19 ноември 1992 г. за правото на отдаване под наем и в заем и относно някои права, сродни на авторското право в областта на интелектуалната собственост² е изменена съществено няколко пъти³. В интерес на яснотата и рационалността би следвало упоменатата директива да бъде кодифицирана.
- (2) Закрилата на отдаването под наем и в заем на произведенията, обект на авторско право, и на обектите на сродни права, има все по-голямо значение за авторите, изпълнителите и продуцентите на звукозаписи и филми. Пиратството се превръща във все по-голяма заплаха.
- (3) Адекватната закрила на произведенията, обект на авторско право, и на обектите на сродни права чрез правото на отдаване под наем и в заем, както и закрилата на обектите на сродни права чрез правото на записване, правото на разпространение, правото на излъчване и публично съобщаване, може да бъде определена като елемент с основно значение за икономическото и културното развитие на Общността.
- (4) Закрилата на авторското право и сродните му права трябва да се приспособи към новото икономическо развитие, като например новите форми на използване.

¹ Становище на Европейския парламент от 12 октомври 2006 г. (все още не е публикувано в *Официален вестник*) и Решение на Съвета от 30 ноември 2006 г.

² ОВ L 346, 27.11.1992 г., стр. 61. Директива, последно изменена с Директива 2001/29/ЕО на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 167, 22.6.2001 г., стр. 10).

³ Виж приложение I, част А.

- (5) Творческата и художествената работа на авторите и изпълнителите има нужда от адекватен доход като основа за по-нататъшна творческа и художествена работа, а инвестициите, по-специално необходими за производството на звукозаписи и филми, са твърде големи и рискови. Възможността за осигуряване на този доход и възвръщане на инвестициите може да бъде гарантирана ефективно чрез адекватна правна закрила на съответните носители на права.
- (6) Тези творчески, художествени и предприемачески дейности до голяма степен са дейности на самоосигурени лица. Извършването на тези дейности се улеснява чрез предоставянето на хармонизирана правна закрила в Общността. Доколкото тази дейност се изразява главно в услуги, тяхното предоставяне трябва да бъде еднакво улеснено чрез създаването на хармонизирана правна рамка в Общността.
- (7) Законодателството на държавите-членки трябва да бъде сближено, така че да не противоречи на международните конвенции, върху които се основават законите за авторското право и сродните му права в много от държавите-членки.
- (8) Правната рамка на Общността в областта на правото на отдаване под наем, правото на отдаване в заем и някои права, сродни на авторското право, може да бъде ограничена до това, държавите-членки да предвидят права по отношение на отдаването под наем и в заем за определени групи носители на права, а след това да предвидят право на записване, разпространение, излъчване и публично съобщаване за определени групи носители на права в областта на закрилата на сродните права.
- (9) Необходимо е да бъдат определени понятията „наемане” и „заемане” за целите на настоящата директива.
- (10) За яснота е желателно от отдаването под наем и в заем по смисъла на настоящата директива да бъдат изключени някои форми на предоставяне, например предоставянето на звукозаписи или филми с цел публично изпълнение или излъчване, предоставяне с цел показване, или предоставяне с цел използване за справка на място. Заемането по смисъла на настоящата директива не включва предоставянето между институции, достъпни за публиката.
- (11) Ако отдаването в заем от институция, достъпна за публиката, е свързано с плащане, чийто размер не надхвърля нужното за покриване на оперативните разходи на тази институция, не е налице пряка или непряка икономическа изгода по смисъла на настоящата директива.
- (12) Нужно е да се въведе уредба, чрез която се гарантира, че авторите и изпълнителите получават неотменимо справедливо възнаграждение, като запазват възможността да поверяват управлението на това право на колективни дружества, които ги представляват.
- (13) Справедливото възнаграждение може да се извършва чрез едно или няколко плащания при сключването на договора или след това. То би следвало да отчита

значението на приноса на съответните автори и изпълнители за звукозаписа или филма.

(14) Също така е нужно да бъдат защитени поне правата на авторите по отношение на публичното заемане, като се предвидят специални правила. Всички мерки, предприети чрез дерогация от изключителното право на публично заемане, би следвало да съответстват по-специално на член 12 от Договора.

(15) Разпоредбите, установени в настоящата директива по отношение на правата, свързани с авторското право, не съставляват пречка държавите-членки да разпрострат към тези изключителни права презумпцията, предвидена в настоящата директива по отношение на договори за производство на филми, сключени индивидуално или колективно от изпълнители и филмов продуцент. В допълнение, тези разпоредби не съставляват пречка държавите-членки да установят оборима презумпция за разрешение за ползване по отношение на изключителните права на изпълнителите, предвидени в съответните разпоредби на настоящата директива, доколкото подобна презумпция съответства на Международната конвенция за закрила на изпълнителите, продуцентите на звукозаписи и излъчващите организации (оттук нататък наричана „Римска конвенция“).

(16) Държавите-членки могат да предвидят по-обширна закрила за носителите на права, сродни на авторското право, отколкото изискват разпоредбите, установени в настоящата директива по отношение на излъчването и публичното съобщаване.

(17) Хармонизираните права на отдаване под наем и в заем, както и хармонизираната закрила на правата, сродни на авторското право, не би следвало да се упражняват по начин, който съставлява прикрито ограничение на търговията между държавите-членки, или по начин, който противоречи на правилото за хронология при използването от медиите, признато в решението по делото *Société Cinémathèque v. FNCF*⁴,

(18) Настоящата директива не би следвало да засяга задълженията на държавите-членки, свързани с времевите ограничения за транспониране в националното законодателство на директивите, изложени в част Б на приложение I,

ПРИЕХА НАСТОЯЩАТА ДИРЕКТИВА:

ГЛАВА I

ПРАВО НА ОТДАВАНЕ ПОД НАЕМ И В ЗАЕМ

Член I

Предмет на хармонизация

⁴ Съвместни дела 60/84 и 61/84, ECR 1985 г., стр. 2605.

1. В съответствие с разпоредбите на тази глава и като спазват условията на член 6, държавите-членки предвиждат право да се разрешава или забранява отдаването под наем и в заем на оригинали и екземпляри от произведения на авторското право, и на други обекти, посочени в член 3, параграф 1.

2. Правата, посочени в параграф 1, не се изчерпват чрез продажба или чрез друг акт на разпространение на оригиналите и екземплярите от произведения на авторското право и други обекти, посочени в член 3, параграф 1.

Член 2

Дефиниции

1. За целите на настоящата директива се прилагат следните дефиниции:

а) „отдаване под наем“ означава предоставянето за използване за ограничен срок и с пряка или непряка икономическа или търговска изгода;

б) „отдаване в заем“ означава предоставянето за използване за ограничен срок и без пряка или непряка икономическа или търговска изгода, когато се извършва чрез институции, достъпни за публиката;

в) „филм“ означава кинематографично или аудиовизуално произведение, или движещи се образи, независимо от това дали са придружени със звук.

2. Главният режисьор на кинематографично или аудиовизуално произведение се смята за негов автор или за един от неговите автори. Държавите-членки могат да предвидят, че и други лица се смятат за съавтори на филма.

Член 3

Носители и обекти на правата на отдаване под наем и даване на заем

1. Изключителното право да се разрешава или забранява отдаването под наем и в заем принадлежи:

а) на автора, по отношение на оригинала и екземплярите от неговото произведение,

б) на изпълнителя, по отношение на записите на неговото изпълнение,

в) на продуцента на звукозаписи, по отношение на неговите звукозаписи, и

г) на продуцента на първоначалния запис на филм по отношение на оригинала и екземплярите на филма.

2. Настоящата директива не регулира правата на отдаването под наем и в заем във връзка със сгради и произведения на приложното изкуство.

3. Правата, посочени в параграф 1, могат да бъдат прехвърляни, предоставяни или отстъпвани чрез договорна лицензия.

4. Без да се засяга прилагането на параграф 6, когато се сключва договор за филмопроизводство между изпълнител и филмов продуцент, индивидуално или колективно, се предполага, че изпълнителят, страна по този договор, е прехвърлил правото си на отдаване под наем по член 5, освен ако договорът предвижда друго.

5. Държавите-членки могат да предвидят презумпция, подобна на тази по параграф 4, и по отношение на авторите.

6. Държавите-членки могат да предвидят, че подписването на договор, сключен между изпълнител и филмов продуцент за производството на филм, има действието на разрешение за отдаване под наем, при условие че договорът предвижда справедливо възнаграждение по смисъла на член 5. Държавите-членки също могат да предвидят, че настоящия параграф се прилага *mutatis mutandis* към правата, включени в глава II.

Член 4

Отдаване под наем на компютърни програми

Настоящата директива не засяга прилагането на член 4, буква в) от Директива 91/250/ЕИО на Съвета от 14 май 1991 г. относно правната защита на компютърни програми⁵.

Член 5

Неотменимо право на справедливо възнаграждение

1. Когато авторът или изпълнителят прехвърли или предостави своето право на отдаване под наем по отношение на звукозапис, оригинал или копие от филм на продуцент на звукозаписи или филми, този автор или изпълнител запазва правото да получи справедливо възнаграждение за отдаването под наем.

2. Авторите или изпълнителите не могат да се отказват от правото да получат справедливо възнаграждение за отдаването под наем.

3. Управлението на правото да се получи справедливо възнаграждение може да бъде поверено на дружества за колективно управление, които представляват авторите или изпълнителите.

4. Държавите-членки могат да регулират степента, до която управлението на правото да се получи справедливо възнаграждение от страна на дружества за колективно управление е задължително, както и въпроса, кой може да претендира или събира това възнаграждение.

⁵ ОВ L 122, 17.5.1991 г., стр. 42.

Член 6

Дерогирание на изключителното право на публично отдаване в заем

1. Държавите-членки могат да дерогират изключителното право по член 1 по отношение на публичното отдаване в заем, при условие че авторите поне получават възнаграждение за такова отдаване в заем. Държавите-членки са свободни да определят това възнаграждение, като вземат предвид целите за насърчаване на културата.
2. Когато държавите-членки не прилагат изключителното право на заемане по член 1 по отношение на звукозаписи, филми и компютърни програми, те въвеждат възнаграждение поне за авторите.
3. Държавите-членки могат да освободят някои категории институции от заплащане на възнаграждението, назовано в параграфи 1 и 2.

ГЛАВА II

ПРАВА, СРОДНИ НА АВТОРСКОТО ПРАВО

Член 7

Право на записване

1. Държавите-членки предвиждат за изпълнителите изключително право да разрешават или забраняват записването на техните изпълнения.
2. Държавите-членки предвиждат за излъчващите организации изключително право да разрешават или забраняват записването на техните предавания, независимо от това дали тези предавания се излъчват по проводников път или в ефир, включително чрез кабел или сателит.
3. Кабелният разпространител няма правото, предвидено в параграф 2, когато той само препредава чрез кабел предаванията на излъчващите организации.

Член 8

Излъчване и публично съобщаване

1. Държавите-членки предвиждат за изпълнителите изключително право да разрешават или забраняват излъчването по безжичен път и публичното съобщаване на техните изпълнения, освен ако самото изпълнение вече представлява излъчено изпълнение или е създадено чрез записване.
2. Държавите-членки предвиждат право, чрез което се гарантира, че ползвателят заплаща еднократно справедливо възнаграждение, ако звукозаписът се публикува с

търговска цел или ако възпроизвеждането на този звукозапис се използва за излъчване по безжичен път или за какъвто и да е вид публично съобщаване, както и се гарантира, че това възнаграждение се поделя между съответните изпълнители и продуценти на звукозаписи. При липса на съгласие между изпълнителите и продуцентите на звукозаписи, държавите-членки могат да установят условията за поделяне на възнаграждението помежду им.

3. Държавите-членки предвиждат за излъчващите организации изключително право да разрешават или забраняват преизлъчването на техните предавания по безжичен път, както и публичното съобщаване на техните предавания на публиката, ако това съобщаване се извършва на места, достъпни за публиката срещу заплащане на входна такса.

Член 9

Право на разпространение

1. Държавите-членки предвиждат изключително право за предоставяне на публиката, чрез продажба или по друг начин, на обектите, посочени в букви а) - г), включително копия от тях, оттук нататък наричано „право на разпространение“:

- а) изпълнителите, по отношение на записите на техните изпълнения,
- б) за продуцентите на звукозаписи, по отношение на техните звукозаписи,
- в) за продуцентите на първоначален запис на филми, по отношение на оригинала и екземплярите на техните филми,
- г) за излъчващите организации, по отношение на записите на техните предавания в съответствие с член 7, параграф 2.

2. Правото на разпространение по отношение на обект, назован в параграф 1, не се изчерпва в Общността, с изключение когато първата продажба на този обект в Общността е извършена от носителя на правото или с негово съгласие.

3. Правото на разпространение не засяга специалните разпоредби на глава I и по-конкретно член 1, параграф 2.

4. Правото на разпространение може да бъде прехвърляно, предоставяно или предмет на договорна лицензия.

Член 10

Ограничаване на правата

1. Държавите-членки могат да предвиждат ограничения на правата, посочени в настоящата глава, по отношение на:

- а) личното използване;
- б) използването на кратки откъси във връзка с отразяването на текущи събития;
- в) краткотрайното записване от излъчваща организация с нейно собствено оборудване и за собствените ѝ предавания;
- г) използването единствено с цел обучение или научни изследвания.

2. Независимо от разпоредбата на параграф 1, всяка държава-членка може да предвиди за закрилата на изпълнители, продуценти на звукозаписи, излъчващи организации и продуценти на първоначален запис на филми същите ограничения, каквито предвижда за закрилата на авторското право върху произведения на литературата и изкуството. Независимо от това, принудителни лицензии могат да се предвиждат, само доколкото съответстват на Римската конвенция.

3. Посочените в параграфи 1 и 2 ограничения се прилагат в някои специфични случаи, които не противоречат на нормалното използване на обектите, както и не засягат по необоснован начин законните интереси на носителя на правото.

ГЛАВА III

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Член 11

Действие по време

1. Настоящата директива се прилага по отношение на всички произведения, обект на авторско право, изпълнения, звукозаписи, предавания и първоначален запис на филми, назовани в нея, които към 1 юли 1994 г. все още се ползват със закрила според законодателството на държавите-членки в областта на авторското право и сродните му права, или към тази дата отговарят на критериите за закрила съгласно настоящата директива.
2. Тази директива се прилага, без да засяга действията на използване, извършени преди 1 юли 1994 г.
3. Държавите-членки могат да предвиждат презумпция, че носителите на права са дали разрешение за отдаването под наем или в заем на обект, назован в букви а) - г) на член 3, параграф 1, който е бил предоставен на трети лица за тази цел или е бил придобит преди 1 юли 1994 г. Независимо от това и особено когато този обект е дигитален запис, държавите-членки могат да предвидят, че носителите на права имат право да получат адекватно възнаграждение за отдаването под наем или в заем на обекта.

4. Държавите-членки не са длъжни да прилагат разпоредбата на член 2, параграф 2 към кинематографичните или аудиовизуалните произведения, създадени преди 1 юли 1994 г.

5. Без да се засяга параграф 3 и при условие на разпоредбите на параграф 7, настоящата директива не накърнява договорите, които са сключени преди 19 ноември 1992 г.

6. При условие на разпоредбите на параграф 7, държавите-членки могат да предвиждат презумпцията, че когато носителите на права, които придобиват нови права съгласно националните разпоредби, приети при прилагането на настоящата директива, и са дали съгласието си за използване преди 1 юли 1994 г., то те са прехвърлили новите изключителни права.

7. За договори, сключени преди 1 юли 1994 г., неотменимото право на справедливо възнаграждение, предвидено в член 5, се прилага, само когато авторите или изпълнителите или тези, които ги представляват, са предоставили искане за тази цел преди 1 януари 1997 г. При липса на съгласие между носителите на права относно размера на възнаграждението, държавите-членки могат да фиксират размера на справедливо възнаграждение.

Член 12

Връзка между авторското право и сродните му права

Закрилата на права, сродни на авторското право, съгласно настоящата директива не променя и по никакъв начин не засяга закрилата на авторското право.

Член 13

Нотифициране

Държавите-членки съобщават на Комисията основните разпоредби от националното законодателство, които те приемат в областта, регулирана с настоящата директива.

Член 14

Отмяна

С настоящото се отменя Директива 92/100/ЕИО, без да се засягат задълженията на държавите-членки относно времевите ограничения за транспониране в националното законодателство на директивите, изложени в част Б на приложение I.

Позоваванията на отменената директива се считат за позовавания на настоящата директива и се тълкуват в съответствие с таблицата на съответствието в приложение II.

Член 15

Влизане в сила

Настоящата директива влиза в сила на двадесетия ден след публикуването ѝ в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Член 16

Адресати

Адресати на настоящата директива са държавите-членки.

Съставено в Страсбург на 12 декември 2006 година.

За Европейския парламент:

Председател

J. BORRELL FONTELLES

За Съвета:

Председател

M. PEKKARINEN

ПРИЛОЖЕНИЕ I

ЧАСТ А

Отменена директива със съответните изменения

Директива 92/100/ЕИО на Съвета -
(ОВ L 346, 27.11.1992 г., стр. 61)

Директива 93/98/ЕИО на Съвета -
параграф 2
(ОВ L 290, 24.11.1993 г., стр. 9)

само член 11,

Директива 2001/29/ЕО на Европейския парламент
и на Съвета -
(ОВ L 167, 22.6.2001 г., стр. 10)

само член 11,
параграф 1

ЧАСТ Б

**Списък на времевите ограничения за транспониране в националното
законодателство**

(посочен в член 14)

Директива	Времево ограничение за транспониране
92/100/ЕИО	1 юли 1994 г.
93/98/ЕИО	30 юни 1995 г.
2001/29/ЕО	21 декември 2002 г.

ПРИЛОЖЕНИЕ II

Таблица на съответствието

Директива 92/100/ЕИО	Настояща директива
Член 1, параграф 1	Член 1, параграф 1
Член 1, параграф 2	Член 2, параграф 1, въвеждащи думи и точка а)
Член 1, параграф 3	Член 2, параграф 1, точка б)
Член 1, параграф 4	Член 1, параграф 2
Член 2, параграф 1, въвеждащи думи	Член 3, параграф 1, въвеждащи думи
Член 2, параграф 1, първо тире	Член 3, параграф 1, буква а)
Член 2, параграф 1, второ тире	Член 3, параграф 1, буква б)
Член 2, параграф 1, трето тире	Член 3, параграф 1, буква в)
Член 2, параграф 1, четвърто тире, първо изречение	Член 3, параграф 1, буква г)
Член 2, параграф 1), четвърто тире, второ изречение	Член 2, параграф 1, точка в)
Член 2, параграф 2	Член 2, параграф 2
Член 2, параграф 3	Член 3, параграф 2
Член 2, параграф 4	Член 3, параграф 3
Член 2, параграф 5	Член 3, параграф 4
Член 2, параграф 6	Член 3, параграф 5
Член 2, параграф 7	Член 3, параграф 6
Член 3	Член 4
Член 4	Член 5
Член 5, параграфи от 1 до 3	Член 6, параграфи от 1 до 3
Член 5, параграф 4	-
Член 6	Член 7
Член 8	Член 8
Член 9, параграф 1, въвеждащи и заключителни думи	Член 9, параграф 1, въвеждащи думи
Член 9, параграф 1, първо тире	Член 9, параграф 1, буква а)
Член 9, параграф 1, второ тире	Член 9, параграф 1, буква б)
Член 9, параграф 1, трето тире	Член 9, параграф 1, буква в)
Член 9, параграф 1, четвърто тире	Член 9, параграф 1, буква г)
Член 9, параграфи 2, 3 и 4	Член 9, параграфи 2, 3 и 4
Член 10, параграф 1	Член 10, параграф 1
Член 10, параграф 2, първо изречение	Член 10, параграф 2, първо тире
Член 10, параграф 2, второ изречение	Член 10, параграф 2, второ тире
Член 10, параграф 3	Член 10, параграф 3
Член 13, параграфи 1 и 2	Член 11, параграфи 1 и 2
Член 13, параграф 3, първо изречение	Член 11, параграф 3, първо изречение
Член 13, параграф 3, второ изречение	Член 11, параграф 3, второ изречение
Член 13, параграф 4	

Член 13, параграф 5 Член 13, параграф 6 Член 13 параграф 7	Член 11, параграф 4 - Член 11, параграф 5 Член 11, параграф 6
--	--

Директива 92/100/ЕИО	Настояща директива
Член 13, параграф 8	-
Член 13, параграф 9	Член 11, параграф 7
Член 14	Член 12
Член 15, параграф 1	-
Член 15, параграф 2	Член 13
-	Член 14
-	Член 15
Член 16	Член 16
-	Приложение I
-	Приложение II